

ร่าง
ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยการส่งเสริมสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.

โดยที่เห็นเป็นการสมควรกำหนดแนวทางการส่งเสริม สนับสนุนและช่วยเหลือองค์กรชุมชนให้มีความเข้มแข็ง มีสถานภาพ สามารถจัดการตนเองได้อย่างยั่งยืน รวมทั้งมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาประเทศ การสร้างระบอบประชาธิปไตย และระบบธรรมาภิบาล ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้บัญญัติรับรองสิทธิชุมชนและประชาชนให้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาท้องถิ่นตามความหลากหลายของวิถีชีวิต วัฒนธรรมและภูมิปัญญาของท้องถิ่น จึงเห็นสมควรส่งเสริมให้ชุมชนและประชาชนได้มีการรวมตัวในรูปแบบสภาองค์กรชุมชนเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนและเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาทุกระดับอย่างมีประสิทธิภาพ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑ (๘) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี จึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการส่งเสริมสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ บรรดาระเบียบข้อบังคับ มติของคณะรัฐมนตรี หรือคำสั่งอื่นใดในส่วนที่กำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“ชุมชน” หมายความว่า กลุ่มคนที่มีวิถีชีวิตเกี่ยวพันกัน และมีการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน อย่างเป็นปกติและต่อเนื่อง โดยเหตุที่อยู่ในอาณาบริเวณเดียวกัน หรือมีอาชีพเดียวกันหรือประกอบกิจกรรมที่มีวัตถุประสงค์ร่วมกัน หรือมีวัฒนธรรม ความเชื่อ หรือความสนใจร่วมกัน

“องค์กรชุมชน” หมายความว่า กลุ่มประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนที่รวมตัวกันจัดตั้งเป็นองค์กรเพื่อดำเนินการร่วมกันในการพัฒนาชุมชน หรือในการช่วยเหลือหรือสนับสนุนกัน หรือทำกิจกรรมอันชอบด้วยกฎหมายและศีลธรรมอันดีร่วมกัน โดยมีระบบการบริหารจัดการตามที่ตกลงกัน ทั้งนี้ ไม่ว่าประชาชนจะจัดตั้งกันขึ้นเอง หรือโดยการแนะนำหรือสนับสนุนของหน่วยงานของรัฐ เอกชน หรือองค์กรพัฒนาเอกชน และได้จัดแจ้งการจัดตั้งองค์กรชุมชนต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็น ที่ทำการขององค์กรชุมชนแห่งนั้นแล้ว

“ผู้แทนองค์กรชุมชน” หมายความว่า ประธานกรรมการขององค์กรชุมชน หรือหัวหน้ากลุ่ม หรือผู้ดำรงตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเป็นผู้นำขององค์กรชุมชนในทำนองเดียวกัน

“หมู่บ้าน” หมายความว่า หมู่บ้านตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะการปกครองท้องที่ และให้หมายความรวมถึงชุมชนที่จัดตั้งขึ้นตามประกาศของทางราชการ

“องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล หรือเขตพื้นที่ที่กฎหมายเรียกชื่อเป็นอย่างอื่น

“อำเภอ” หมายความว่า อำเภอตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน และให้หมายความรวมถึงเขตในกรุงเทพมหานคร

“จังหวัด” หมายความว่า กรุงเทพมหานคร

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการส่งเสริมสภาองค์กรชุมชน

“สถาบัน” หมายความว่า สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ซึ่งจัดขึ้นตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2543

ข้อ ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รักษาการตามระเบียบนี้

หมวด ๑

การจัดตั้งสภาองค์กรชุมชน

ข้อ ๖ ให้นายกรัฐมนตรีรวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรชุมชนให้มีความเข้มแข็ง มีคุณภาพ และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาของชุมชน ตลอดจนสนับสนุนให้มีการสำรวจการมีอยู่ขององค์กรชุมชนทุกประเภทในท้องถิ่นนั้น

เมื่อกลุ่มองค์กรชุมชนในท้องถิ่นได้มีการประชุมหลายฝ่าย รวมถึงกำนัน ผู้ใหญ่บ้านและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีความเห็นพ้องต้องกันให้มีสภาองค์กรชุมชน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการรับจดทะเบียนการจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนนั้นแล้วรายงานการจดทะเบียนดังกล่าวให้ผู้ว่าราชการจังหวัดและสถาบันเพื่อทราบ

ข้อ ๗ ให้นายกรัฐมนตรีรวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สนับสนุนให้สภาองค์กรชุมชนสามารถกำหนดวิธีการ ขั้นตอน หลักเกณฑ์ รวมทั้งข้อบังคับ ในการดำเนินงานตามความเห็นพ้องต้องกันของสมาชิกสภาองค์กรชุมชนโดยมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

- (๑) วัตถุประสงค์และภารกิจของสภาองค์กรชุมชน
- (๒) องค์ประกอบของสภาองค์กรชุมชน
- (๓) คุณสมบัติและวาระของสมาชิกสภาองค์กรชุมชน

- (๔) ตำแหน่ง หน้าที่ และวาระ ในการบริหารสภาองค์กรชุมชน
- (๕) การประชุมสภาองค์กรชุมชน
- (๖) การยุบเลิกสภาองค์กรชุมชน
- (๗) สาระสำคัญอื่น ๆ

ข้อ ๘ ให้หน่วยงานของรัฐรวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สนับสนุนให้สภาองค์กรชุมชน มีภารกิจที่เอื้อต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งอาจประกอบด้วยภารกิจดังต่อไปนี้

- (๑) ส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรชุมชนเกิดความเข้มแข็งและสมาชิกองค์กรชุมชน ตลอดจนประชาชนทั่วไปสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน
- (๒) ส่งเสริมและสนับสนุนให้สมาชิกองค์กรชุมชนอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะหรือวัฒนธรรมอันดีของชุมชนและของชาติ
- (๓) ส่งเสริมและสนับสนุนให้สมาชิกองค์กรชุมชนร่วมกันจัดการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น รวมถึงการร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานของรัฐในการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติที่จะเป็นประโยชน์ต่อชุมชนและประเทศชาติอย่างยั่งยืน
- (๔) เสนอแนะแผนชุมชนต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อนำไปประกอบการพิจารณา ในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- (๕) เสนอแนะปัญหาและแนวทางแก้ไข หรือความต้องการของประชาชนอันเกี่ยวกับการ จัดทำบริการสาธารณะของหน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- (๖) จัดให้มีเวทีการปรึกษาหารือกันของประชาชนเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการให้ความคิดเห็นและเสนอแนะต่อการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมของหน่วยงานภาครัฐหรือ เอกชนที่มีผลหรืออาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมหรือทรัพยากรธรรมชาติ สุขภาพ อนามัย คุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน
- (๗) ประสานและร่วมมือกับสภาองค์กรชุมชนอื่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- (๘) วางข้อบังคับในการดำเนินกิจการของสภาองค์กรชุมชน
- (๙) จัดทำรายงานการดำเนินงานของสภาองค์กรชุมชน รวมถึงสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ในหมู่บ้านหรือชุมชนด้านต่าง ๆ เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทราบ
- (๑๐) เสนอรายชื่อสมาชิกสภาองค์กรชุมชนให้เป็นผู้แทนไปร่วมประชุมในระดับจังหวัด ของสภาองค์กรชุมชน

หมวด ๒

การประชุมในระดับจังหวัดและระดับชาติของสภาองค์กรชุมชน

ข้อ ๙ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสนับสนุนให้มีการจัดประชุมสภาองค์กรชุมชนในระดับจังหวัดอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง เพื่อรับฟังความคิดเห็นของสภาองค์กรชุมชนในเรื่องดังต่อไปนี้

- (๑) การนำแผนพัฒนาชุมชนไปประกอบการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด
- (๒) สภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขหรือความต้องการของประชาชน ในเรื่องการจัดทำบริการสาธารณะ และการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม คุณภาพชีวิต และสิ่งแวดล้อมของหน่วยงานของรัฐในระดับจังหวัด
- (๓) ข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะในเรื่องที่ผู้ว่าราชการจังหวัด องค์กรบริหารส่วนจังหวัด หรือหน่วยงานอื่น ต้องการปรึกษา

ข้อ ๑๐ ให้สถาบันประสานสนับสนุนให้มีการประชุมในระดับชาติของสภาองค์กรชุมชนอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้งเพื่อให้มีการดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- (๑) กำหนดมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดตั้งและการพัฒนาสภาองค์กรชุมชนให้เกิดความเข้มแข็งและพึ่งตนเองได้เพื่อเสนอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปประกอบการพิจารณา
- (๒) ให้ความเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม และกฎหมาย รวมถึงการจัดทำบริการสาธารณะของหน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีผลต่อพื้นที่มากกว่าหนึ่งจังหวัดทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม คุณภาพชีวิต และสิ่งแวดล้อม
- (๓) สรุปปัญหาที่ประชาชนในจังหวัดต่าง ๆ ประสบ และข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขเพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาสั่งการ
- (๔) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะรัฐมนตรี หรือนายกรัฐมนตรีมอบหมาย

หมวด ๓

การส่งเสริมกิจการของสภาองค์กรชุมชน

ข้อ ๑๑ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการส่งเสริมสภาองค์กรชุมชน” ประกอบด้วย

(๑) นายกรัฐมนตรี หรือผู้ซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย	เป็นประธาน
(๒) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	เป็นรองประธานคนที่หนึ่ง
(๓) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยหรือผู้ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมอบหมาย	เป็นรองประธานคนที่สอง
(๔) ผู้ทรงคุณวุฒิที่นายกรัฐมนตรีแต่งตั้ง	เป็นรองประธานคนที่สาม

(๕) ผู้แทนสำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผู้แทนกรมการปกครอง ผู้แทนกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ผู้แทนกรมการพัฒนาชุมชน ผู้แทนกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ผู้แทนสมาคมองค์การบริหารส่วนจังหวัดแห่งประเทศไทย ผู้แทนสมาคมองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งประเทศไทย และผู้แทนสมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย ผู้แทนสมาคมกำนันผู้ใหญ่บ้านแห่งประเทศไทย เป็นกรรมการ

(๖) ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนสิบคน ในจำนวนนี้จะต้องเป็นผู้แทนจากสภาองค์กรชุมชนอย่างน้อยห้าคน เป็นกรรมการ

ให้ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) เป็นกรรมการและเลขานุการ
ให้เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นซึ่งอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นมอบหมาย และผู้แทนสภาองค์กรชุมชน เป็นผู้ช่วยเลขานุการ

ข้อ ๑๒ ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอแนะและให้ความเห็นต่อคณะรัฐมนตรี เกี่ยวกับนโยบาย ยุทธศาสตร์ และมาตรการในการส่งเสริมสภาองค์กรชุมชน รวมทั้งเสนอให้มีหรือแก้ไขกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมสภาองค์กรชุมชน

(๒) กำหนดแนวทางการประสานงาน และบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เครือข่ายสภาองค์กรชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อหนุนเสริมการพัฒนาของสภาองค์กรชุมชน รวมทั้งการติดตามผลดังกล่าวด้วย

(๓) กำหนดแนวทางและหลักเกณฑ์การส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานของสภาองค์กรชุมชน รวมถึงการรับรองสถานภาพของสภาองค์กรชุมชน

(๔) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติหน้าที่อย่างใดอย่างหนึ่ง ตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

(๕) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย รวมถึงการปฏิบัติการอันใดตามระเบียบนี้ หรือกฎหมายอื่นที่บัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ

ข้อ ๑๓ การดำเนินงานของคณะกรรมการตามข้อ ๑๒ ให้นำข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของที่ประชุมระดับชาติของสภาองค์กรชุมชนมาพิจารณาเป็นสำคัญ

ข้อ ๑๔ ให้สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ซึ่งจัดขึ้นตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๔๓ ดำเนินการต่าง ๆ เกี่ยวกับการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดตั้งและพัฒนากิจการของสภาองค์กรชุมชน และให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ประสานและดำเนินการให้มีการจัดตั้งและดำเนินการของสภาองค์กรชุมชน รวมทั้งเผยแพร่และประชาสัมพันธ์กิจการเกี่ยวกับสภาองค์กรชุมชน และผลการประชุมของการประชุมระดับจังหวัดและระดับชาติของสภาองค์กรชุมชน

- (๒) รวบรวมข้อมูล ศึกษา วิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับงานของสภาองค์กรชุมชน
 - (๓) ประสานและร่วมมือกับราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น องค์กรภาคเอกชนและองค์กรภาคประชาสังคม ในการดำเนินการตามระเบียบนี้
 - (๔) จัดทำทะเบียนกลางเกี่ยวกับสภาองค์กรชุมชน
 - (๕) จัดให้มีระบบการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติจัดตั้งและดำเนินการของสภา องค์กรชุมชนและผลการประชุมในทุกระดับแล้วเสนอรายงานต่อที่ประชุมสภาองค์กรชุมชนระดับชาติ และรัฐมนตรีเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง
 - (๖) ให้การอุดหนุนค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งและดำเนินงานของสภาองค์กรชุมชน รวมถึงการ ประชุมสภาองค์กรชุมชนในระดับต่าง ๆ ตามควรแก่กรณี และให้จัดทำข้อเสนอ ให้รัฐสนับสนุนงบประมาณ เพื่อการส่งเสริมสภาองค์กรเป็นการเฉพาะ ทั้งนี้โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ
 - (๗) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการและที่ประชุมระดับชาติของสภาองค์กรชุมชน
- ข้อ ๑๕ หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาจสนับสนุนงบประมาณเพื่อ ส่งเสริมกิจการของสภาองค์กรชุมชนได้ภายใต้กรอบของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
- ข้อ ๑๖ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัด และนายอำเภอดำเนินการส่งเสริม สนับสนุนและช่วยเหลือ เพื่อให้หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสภาองค์กรชุมชนได้มีการทำงานและเรียนรู้ ร่วมกันเพื่อพัฒนาความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง

ประกาศ ณ วันที่ พ.ศ.

.....

นายกรัฐมนตรี